

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Jaarwerkplan 2020

Doelen en activiteiten
Inspectie van het Onderwijs

Voorwoord

‘Effectief toezicht voor beter onderwijs’, daar staan wij als inspectie voor. Onze leerlingen en studenten hebben recht op goed onderwijs, als basis voor hun toekomst en als fundament voor een economisch sterke samenleving, waarin er respect is voor elkaar en voor onze democratische waarden.

Als inspectie willen we waarborgen dat het onderwijs dat besturen en scholen aanbieden aan de maat is en bevorderen dat besturen en scholen continu aan verbetering werken. We willen laten zien wat er goed gaat, bij besturen en scholen en ook op het niveau van het stelsel, maar agenderen ook knelpunten als we die constateren. Zodat betrokkenen – van de besturen en scholen en hun organisaties tot en met de politiek – daar iets mee kunnen. Om met elkaar te blijven werken aan verbetering van de onderwijskwaliteit.

In de Staat van het Onderwijs heb ik gezegd dat ik ervan overtuigd ben dat we ons onderwijs, met alle uitdagingen die er zijn, op niveau kunnen houden en zelfs kunnen verbeteren. Daarvoor is wel een duidelijk fundament nodig van gezamenlijke doelen, met ijkpunten. Dit vraagt om richting en keuzes. Als inspectie moeten we ervoor zorgen dat we voldoende zicht houden op de kwaliteit van het onderwijs voor leerlingen en studenten. Onszelf steeds de vraag stellen of we naar de juiste dingen kijken en bijdragen aan duurzame onderwijskwaliteit.

In dit jaarwerkplan maken we een aantal keuzes die niet alleen van ‘vandaag’ zijn, maar die meerjarig spelen. Thema’s die we in het stelsel en ook op het niveau van besturen en scholen belichten: resultaten en prestaties, sociale kwaliteit, selectie en gelijke kansen, kwetsbare groepen, flexibele en doorlopende leerlijnen, kwaliteit van leraren, governance, financiële verantwoording en aansluiting op de arbeidsmarkt. Op deze terreinen doen we in 2020 een aantal specifieke thematische onderzoeken, aansluitend op eerder onderzoek en inspelend op actuele vragen. Een aantal zaken monitoren we meerjarig, met name kansgelijkheid en kwaliteitszorg.

In het vernieuwde instellingstoezicht, gaan we de tweede helft van de vierjarige cyclus in. Met ons instellingstoezicht en ook met ons stelseltoezicht willen we eraan bijdragen dat besturen, scholen en opleidingen hun rol pakken, dat ze hun autonomie waarmaken; dat er een cultuur van continu verbeteren ontstaat. Op basis van een stevig(er) gezamenlijk beeld van wat goed onderwijs is.

In dit jaarwerkplan kijken we een jaar vooruit. De actualiteit of specifieke casuïstiek kan daar doorheen spelen, dat hoort bij ons werk. Tegelijkertijd constateer ik dat de druk op onze organisatie toeneemt. Door juridisering, door de extra aandacht voor signalen, de hoeveelheid casuïstiek die extra aandacht vraagt en de toenemende complexiteit daarvan. Dit vraagt om reflectie op de beschikbare capaciteit, op onze taken en de invulling daarvan. Hierover zijn we in gesprek met het ministerie van OCW. We hebben allemaal baat bij goed onderwijs en bij een cultuur van continue verbetering. Onze leerlingen en studenten hebben er recht op. Vanuit dit perspectief maken we de keuzes in dit Jaarwerkplan 2020.

Drs. Monique Vogelzang

Inspecteur-generaal van het Onderwijs

Juni 2019

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
2. Stelseltoezicht	6
2.1 Inleiding	7
2.2 De Staat van het Onderwijs en andere jaarlijkse rapportages	7
2.3 Dialoog en kennisdeling	8
2.4 Intersectorale thematische activiteiten in 2020	8
2.5 Kwalificatie	8
2.5.1 Onderwijsresultaten en leerlingprestaties	8
2.6 Allocatie	10
2.6.1 Selectie en gelijke kansen	10
2.6.2 Kwetsbare groepen	11
2.6.3 (Flexibele) leerroutes en doorlopende leerlijnen	12
2.6.4 Aansluiting arbeidsmarkt	12
2.7 Socialisatie	13
2.7.1 Sociale kwaliteit	13
2.8 Randvoorwaarden	13
2.8.1 Governance	13
2.8.2 Financieel beheer	14
2.8.3 Strategisch HRM en kwaliteit van leraren	15
3. Instellingstoezicht	16
3.1 Inleiding	17
3.2 Instellingstoezicht in po, vo, so en mbo	17
3.3 Toezicht hoger onderwijs	18
3.4 Specifieke onderdelen van het instellingstoezicht	19
3.4.1 Voor- en vroegschoolse educatie (vve)	19
3.4.2 B2-, B3- en B4-scholen	19
3.4.3 Toezicht op Europese scholen	19
3.4.4 Samenwerkingsverbanden passend onderwijs	20
3.4.5 Centrale toetsing en examinering in vo en mbo	20
3.4.6 Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB)	20
3.4.7 Nederlandse scholen in het buitenland	20
3.5 Rapporteren over het instellingstoezicht	20
3.6 Toezicht op kwaliteitsborging door andere partijen	21
3.6.1 Algemene typering	21
3.6.2 Toezicht op kinderopvang	21
3.6.3 Toezicht op werkzaamheden instellingsaccountants	21
4. Hoe werkt de inspectie samen in het toezicht?	22
4.1 Inspectieraad	23
4.2 Toezicht Sociaal Domein (TSD)	23
4.3 Vide	23
4.4 NVAO en CDHO	23
4.5 Overleg met opsporingsinstanties	23
4.6 Academische werkplaatsen en samenwerking met de wetenschap	24
4.7 Samenwerking met de Autoriteit Persoonsgegevens	24
4.8 Internationale samenwerking	24
4.8.1 Samenwerking met inspecties in het buitenland	24
5. Wat zijn de overige taken van de inspectie?	25
5.1 Vertrouwensinspecteurs	26
5.2 Wob-verzoeken, uitvoeringstoetsen, adviezen en ontheffingen	26
5.3 Vragen van publiek en instellingen	26
6. Budget en capaciteit	27
Bijlage Doorlopende onderzoeklijnen vanaf 2018	29

1. Inleiding

Onze samenleving moet erop kunnen vertrouwen dat de kwaliteit van het onderwijs in Nederland goed is. Als inspectie bewaken en bevorderen we dat. Het gaat erom dat het onderwijs er voor alle leerlingen en studenten in slaagt de kernfuncties van onderwijs te realiseren: allocatie, socialisatie, kwalificatie en selectie met gelijke kansen.

We bewaken de basiskwaliteit en de financiële continuïteit van scholen en opleidingen door toezicht te houden op de naleving van de wettelijke voorschriften die voor besturen, scholen en opleidingen gelden. Daarnaast stimuleren we dat besturen en scholen zich verbeteren. We besteden het grootste deel van onze capaciteit aan dit instellingstoezicht. Ook informeren we de ministers als we knelpunten in wet- en regelgeving of het stelsel signaleren. En we dragen bij aan het oplossen van belangrijke vraagstukken in het onderwijsstelsel; we laten zien wat er goed gaat en wat er beter kan, landelijk, regionaal en bij individuele instellingen. Afhankelijk van de vraag die aan de orde is, bepalen we onze aanpak. Daarbij staat het effect van ons toezicht voorop. Jaarlijks rapporteren we over de staat van het onderwijs in Nederland.

Jaarlijks voeren we meer dan 3.000 onderzoeken uit, het grootste deel bij besturen en hun scholen. Daarover brengen we rapporten uit die we op onze website publiceren. Ook brengen we rapporten over verschillende aspecten van het stelsel uit. We hanteren daarnaast ook andere vormen dan schriftelijk rapporteren om wat we in het stelsel signaleren op een effectieve manier te delen en te bespreken. We willen eraan bijdragen dat het onderwijsveld, beleidsmakers en politiek gericht kunnen werken aan verbetering van de onderwijskwaliteit.

We zijn inmiddels twee jaar aan het werk met het vernieuwde toezicht. De besturen van de scholen en opleidingen zijn ons eerste aanspreekpunt; de besturen zijn immers verantwoordelijk voor de kwaliteit en de continuïteit van het onderwijs. We hanteren in het funderend onderwijs en het mbo een toezichtcyclus van vier jaar. Bij elk bestuur doen we elke vier jaar onderzoek: het vierjaarlijks onderzoek bestuur en scholen of opleidingen. Waar mogelijk sluiten we aan op de eigen ambities van besturen en hun scholen of instellingen. Intussen blijven we vierjaarlijks alle scholen in het funderend onderwijs bezoeken. We evalueren in 2019 en 2020 zelf onze nieuwe werkwijze. Daarnaast zal in 2020 het onderzoek van de Radboud Universiteit naar de effecten van het vernieuwd toezicht beschikbaar zijn.

In hoofdstuk 2 van dit jaarwerkplan beschrijven we het stelseltoezicht, in hoofdstuk 3 het instellingstoezicht. Deze twee zijn nauw met elkaar verbonden en lopen in elkaar over. Het instellingstoezicht levert informatie op die relevant is voor het beeld van het onderwijsstelsel en is ook vaak aanleiding om nader onderzoek op stelselniveau te doen. Andersom gebruiken we bevindingen over het stelsel door deze te toetsen in ons instellingstoezicht. Dat we aan het stelseltoezicht de meeste tekst wijden, heeft te maken met het feit dat we in het kader van dit stelseltoezicht een aantal gerichte keuzes maken, in het kader van een aantal meerjarige lijnen. Deze keuzes willen we in ons jaarwerkplan graag goed toelichten.

In hoofdstuk 4 laten we zien hoe we met andere partijen samenwerken, nationaal en internationaal. Hoofdstuk 5 beschrijft enkele specifieke taken van de inspectie en in hoofdstuk 6 ten slotte gaan we kort in op wat het toezicht kost.

2. Stelseltoezicht

Op basis van artikel 8, eerste lid, van de Wet op het onderwijstoezicht rapporteert de inspectie ‘desgevraagd en uit eigen beweging aan Onze Minister over de ontwikkeling, in het bijzonder van de kwaliteit, van het onderwijs en doet op grond daarvan voorstellen die zij in het belang van het onderwijs nodig acht’.

2.1 Inleiding

Met ons thematisch onderzoek willen we in kaart brengen in hoeverre het onderwijsstelsel erin slaagt de eerder genoemde kernfuncties van het onderwijs te realiseren. Daarbij zoeken we naar verklaringen voor wat niet goed gaat en willen we laten zien wat wel en niet bijdraagt aan het realiseren van de kernfuncties, en gaan we actief de dialoog aan met betrokkenen. We verzamelen informatie uit de onderwijspraktijk via onze onderzoeken bij besturen en op scholen en opleidingen. We gebruiken zoveel mogelijk bestaand materiaal uit eigen onderzoek en onderzoek van anderen. Waar nodig doen we aanvullend en breder onderzoek.

Bij onze programmering sluiten we, waar mogelijk, aan bij bestaande studies en adviezen. We werken actief samen met het Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek (NRO) en andere onderzoeksinstituten. Ook werken we samen met de wetenschap in een aantal zogeheten Academische werkplaatsen. Jaarlijks overleggen we met de Onderwijsraad.

We werken met meerjarige thema's en borduren zo steeds voort op de zaken die we de afgelopen jaren hebben onderzocht en geconstateerd. Het gaat om resultaten en prestaties, sociale kwaliteit, selectie en gelijke kansen, kwetsbare groepen, flexibele en doorlopende leerlijnen, kwaliteit van leraren, governance, financiële verantwoording en aansluiting op de arbeidsmarkt. Onze keuzes komen tot stand mede op basis van overwegingen die wij meenemen uit het overleg dat we door het jaar heen voeren met het ministerie van OCW over de relatie tussen beleid en toezicht, toezeggingen die zijn gedaan aan de Tweede Kamer en inbreng vanuit het onderwijsveld.

Voor sommige themaonderzoeken geldt dat de definitieve keuze nog moet worden gemaakt of de definitieve invulling nog moet plaatsvinden. Dit is dan aangegeven. Bij deze definitieve keuzes of invulling kan specifieke, actuele casuïstiek die in bredere zin vragen oproept een rol spelen.

2.2 De Staat van het Onderwijs en andere jaarlijkse rapportages

Staat van het Onderwijs

In april 2020 zullen we rapporteren over de staat van het onderwijs aan de minister van OCW en de minister voor basisonderwijs, voortgezet onderwijs en media. De beide ministers bieden het verslag vervolgens namens de regering aan de Staten-Generaal aan. De Staat van het Onderwijs behandelt de kwaliteit van het Nederlandse onderwijsstelsel en de manier waarop met name de instellingen daaraan bijdragen. Waar mogelijk en zinvol vergelijken we onze bevindingen met die van andere landen en plaatsen we onze bevindingen in een meerjarige context.

Financiële Staat van het Onderwijs

Uiterlijk 1 december 2020 rapporteren we over de financiële staat van het onderwijs aan de minister van OCW en de minister voor basisonderwijs, voortgezet onderwijs en media. De beide ministers bieden de Financiële Staat van het Onderwijs aan de Staten-Generaal aan. Op basis van de XBRL-jaarverslagen 2019 starten we eind augustus 2020 met de financiële analyses.

Landelijk oordeel Kinderopvang

In 2020 zullen we ook rapporteren over de wijze waarop gemeenten hun wettelijke taken op het gebied van kinderopvang uitvoeren. Dat doen we in het Landelijk rapport kinderopvang. Dit bieden we aan de minister van SZW aan, die het landelijk rapport vervolgens aan de Staten-Generaal aanbiedt.

2.3 Dialoog en kennisdeling

Actief bijdragen aan dialoog en kennisdeling in het onderwijs vinden we belangrijk. Daarom organiseren we bij het verschijnen van de Staat van het Onderwijs in april een congres over de belangrijkste ontwikkelingen en mogelijke oplossingen voor knelpunten. Ook zijn er regelmatig conferenties, ronde tafels en regiobijeenkomsten rond specifieke thema's. Via internet en social media, deelname aan discussiebijeenkomsten en onderwijsconferenties doen we aan kennisdeling en -verwerving. Periodiek brengen we nieuwsbrieven uit voor de verschillende onderwijssectoren.

Waar mogelijk gebruiken we onderzoek van derden. We stimuleren dit ook, bijvoorbeeld door data beschikbaar te stellen, studies te begeleiden of daar zelf in te participeren. Rond enkele vraagstukken werken we structureel samen met universiteiten, onder andere in de vorm van leerstoelen en academische werkplaatsen.

2.4 Intersectorale thematische activiteiten in 2020

Voor 2020 hebben we op basis van de functies die het onderwijs heeft – allocatie, socialisatie, kwalificatie en selectie met gelijke kansen – en op basis van meerjarige lijnen gekozen voor een aantal te onderzoeken thema's. Een deel van de thema's onderzoeken we bovensectoraal. Daarnaast onderzoeken we per onderwijssector een aantal specifieke thema's. Los van de genoemde specifieke onderzoeken monitoren we door de jaren heen kwaliteitszorg en kansengelijkheid. We werken daarnaast aan een systematiek waarbij we periodiek verdiepend onderzoek doen op alle standaarden in ons onderzoekskader. De bijlage bij dit jaarwerkplan bevat een overzicht van de doorlopende lijnen vanaf 2018.

In deze paragraaf komen de volgende meerjarige lijnen aan de orde:

- Kwalificatie (2.5)
 - Onderwijsresultaten en leerlingenprestaties
- Allocatie (2.6)
 - Selectie en gelijke kansen
 - Kwetsbare groepen
 - (Flexibele) leerroutes en doorlopende leerlijnen
 - Aansluiting arbeidsmarkt
- Socialisatie (2.7)
 - Sociale kwaliteit
- Randvoorwaarden (2.8)
 - Governance
 - Strategisch HRM en kwaliteit van leraren
 - (Financiële) verantwoording

2.5 Kwalificatie

2.5.1 Onderwijsresultaten en leerlingprestaties

Schoolverschillen (po/vo)

We zoeken naar factoren die kunnen verklaren waarom sommige scholen en instellingen er beter in slagen om tot passende prestaties van hun leerlingen te komen dan andere, met name als er sprake is van vergelijkbare leerlingenpopulaties. Daarbij bekijken we welke factoren een rol spelen in het onderwijsaanbod en het onderwijsproces. We borduren in 2020 voort op de onderzoeksresultaten die we al hebben uit voor 2019 geprogrammeerd onderzoek.

Factoren die het beoogd, gepland, gerealiseerd en geleerd curriculum beïnvloeden (inclusief toetsing) (po/vo)

Het inzicht in (de kwaliteit van) het gerealiseerde curriculum is beperkt. De wetenschappelijke kennis hierover is bescheiden. Het beeld van het curriculum zoals dat in de praktijk wordt gerealiseerd, is grotendeels gebaseerd op momentopnamen (zoals in peilingsonderzoeken in het po) en globale beschrijvingen op onderdelen door SLO¹. Er is geen stelselmatig inzicht in kenmerken, kwaliteit en ontwikkeling van het onderwijsaanbod dat in het Nederlandse onderwijs wordt gerealiseerd.

De kwaliteit van het gerealiseerde curriculum is een belangrijke indicator voor onderwijskwaliteit, een belangrijke voorspeller van leerresultaten en (met de didactische en pedagogische kwaliteit van leraren) hét aangrijpingspunt voor onderwijsverbetering en -innovatie. Inzicht in het gerealiseerde curriculum is belangrijk voor het kunnen doen van uitspraken over de kwaliteit van het Nederlandse onderwijs.

In 2019 zijn we begonnen met het in beeld brengen van factoren die het curriculum beïnvloeden. In 2020 verbreden we dit onderzoek naar een groter aantal scholen, om de dynamiek van de totstandkoming van het gerealiseerde curriculum te onderzoeken. Vragen daarbij zijn met name ook: Hoe ziet het door scholen gerealiseerde curriculum eruit? Wat is de kwaliteit van het gerealiseerde curriculum? En in hoeverre draagt toetsing bij aan realisering van het beoogde curriculum?

10-14 conceptscholen (po/vo)

Vanuit de invalshoek van kwaliteitszorg en zicht (van de scholen) op de ontwikkeling van leerlingen willen we onderzoeken of de twaalf door het ministerie van OCW gemonitorde 10-14 scholen de beoogde kwaliteitseffecten behalen. We richten ons op de monitoring door scholen van de resultaten van het onderwijs en de ononderbroken ontwikkeling van de leerlingen. Met ons onderzoek willen we inzicht geven in de stimulerende en belemmerende factoren van 10-14 onderwijs. Tegelijkertijd doet Oberon onderzoek naar welbevinden en tevredenheid.

Leerdomeinen Peil.onderwijs (po)

De inspectie voert regie op het meerjarenprogramma Peil.onderwijs. Dit programma is gericht op het leeraanbod en de prestaties van leerlingen aan het einde van het basisonderwijs en het speciaal basisonderwijs in diverse leerdomeinen en voor enkele domeinen ook op het einde van het speciaal onderwijs. Evenals in de voorgaande jaren onderzoeken we in 2020 twee domeinen. De uitkomsten van deze peilingen vergelijken we met die van de laatste peiling van het betreffende leerdomein uit het voormalige PPON-programma. Eén van de domeinen is burgerschap (zie paragraaf 2.7.1).

In 2020 of 2021 zal worden gerapporteerd over peilingen uit 2018/2019: Rekenen einde (speciaal) basisonderwijs (i.s.m. TIMSS, daarom rapportage in 2021 tegelijk met de internationale rapportage) en Schrijfvaardigheid einde (speciaal) basisonderwijs, rapportage in 2020.

Meerjarig monitoronderzoek (so)

Met het meerjarig monitoronderzoek (v)so verdiepen we ons op stelselniveau in enkele standaarden uit het onderzoekskader (v)so 2017. In 2019 hebben we ons gericht op twee standaarden voor opbrengsten: Resultaten (OR1) en Sociale en maatschappelijke competenties (OR2) in het speciaal onderwijs. In 2020 doen we dit in het voortgezet speciaal onderwijs (vso). Sinds de invoering van het nieuwe onderzoekskader krijgen de scholen voor (v)so een oordeel voor opbrengsten. We merken dat de scholen op deze standaarden vaak nog in ontwikkeling zijn. Met ons monitoronderzoek willen we beter zicht krijgen op hoe die ontwikkeling verloopt. Na twee jaar herhalen we het onderzoek om landelijke ontwikkelingen vast te stellen.

Differentiëren is investeren in onderwijs dat past in 2019/2020 (mbo)

Het inspelen op de behoeften van een gevarieerde studentenpopulatie vergt van onderwijsteams kennis en deskundigheid om te differentiëren. In de afgelopen jaren hebben we geconstateerd dat differentiatie in ongeveer een derde deel van de geobserveerde lessen nog flink aan kwaliteit kan winnen. Ook hebben we geconstateerd dat besturen en directies de laatste tijd meer inzetten op aspecten die kunnen bijdragen aan

¹ National expertisecentrum leerplanontwikkeling

de ontwikkeling van differentiatievaardigheden, zoals begeleiding van startende docenten, peer review en de inzet van lesobservaties. Met ons onderzoek willen we beter zicht krijgen op wat daadwerkelijk leidt tot betere differentiatie.

Functioneren van examencommissies (mbo)

De afgelopen jaren hebben we via het stelseltoezicht de standaarden Kwaliteitsborging examinering en diplomering (ED1), Exameninstrumentarium (ED2) en afname en beoordeling (ED3) onderzocht. De standaarden ED1 zullen we ook in 2020 weer onderzoeken, waarbij we ons onderzoek waar nodig uitbreiden naar ED2 en ED3. Daarnaast gaan we in 2020 het functioneren van de examencommissies in bredere zin onder de loep nemen. Aanleiding is de verandering van de rol van de examencommissie die enkele jaren geleden meer verantwoordelijkheid heeft gekregen. Over de uitkomsten zullen we in elk geval rapporteren in de Staat van het Onderwijs in 2021.

Onderzoek naar aantal standaarden uit onderzoekskader (mbo)

We richten ons in ons stelseltoezicht voor langere tijd op een aantal standaarden uit ons onderzoekskader. We onderzoeken deze standaarden in het reguliere toezicht bij een aantal opleidingen. In het schooljaar 2019/2020 onderzoeken we behalve de al genoemde standaarden ED1 de standaarden Didactisch handelen (OP3) en Beroepspraktijkvorming (OP7), waarbij we ook het onderwerp 'stagediscriminatie' verkennend zullen meenemen. Dit levert informatie op voor de instellingen en voor de Staat van het Onderwijs in 2021.

NBI's in beveiligingsbranche (mbo)

Jaarlijks focussen we in het mbo op niet-bekostigde instellingen in een bepaalde branche. In 2020 is dit de beveiligingsbranche. Dit levert een totaalbeeld op van de kwaliteit en biedt onze inspecteurs de mogelijkheid om expertise op te doen en uit te wisselen. Naast instellingsrapporten levert dit informatie op voor de Staat van het Onderwijs van 2021.

Internationalisering (ho)

We vervolgen ons onderzoek naar het taalbeleid van instellingen voor hoger onderwijs. In 2020 onderzoeken we in hoeverre instellingen werken aan een breed gedragen taalbeleid, mede in het licht van de nieuw te introduceren wetgeving op dit terrein. Daarnaast inventariseren we de Nederlandse instellingen met aanbod in het buitenland.

2.6 Allocatie

2.6.1 Selectie en gelijke kansen

Schaduwonderwijs/particulier onderwijs

We doen in 2020 onderzoek naar verschillen in aanbod voor bepaalde groepen. Het hier bedoelde aanbod kan bestaan uit een volledig onderwijsaanbod, maar het kan ook gaan om aanbieders die zich richten op vormen van extra ondersteuning zoals examentrainingen, huiswerkbegeleiding of toetstraining. In 2020 focussen we op het buitenregulier onderwijs, zoals bijvoorbeeld te vinden is in schaduwonderwijs, maar ook in particulier onderwijs. Hoe beïnvloedt buitenregulier onderwijs de schoolloopbanen van leerlingen?

De Lokale Educatieve Agenda (po/vo)

De inspectie houdt toezicht op de invulling van artikel 167a (WPO) en artikel 118a (WVO) door gemeenten. Deze artikelen betreffen het overleg over onderwijsachterstandenbeleid. Vaak krijgt dit vorm in de zogeheten Lokale Educatieve Agenda (LEA). Op basis van de uitkomsten van ons onderzoek in 2019 onder gemeenten naar de afspraken en doelen die uit het overleg als bedoeld in de genoemde wetsartikelen komen, bepalen we onze mogelijke vervolgvormen voor 2020. Met dit onderzoek geven we invulling aan een motie vanuit de Tweede Kamer, waarin de regering wordt verzocht de inspectie toezicht te laten houden op de naleving van de genoemde artikelen.

Veranderingen in instroom vso (so)

In 2020 doen we onderzoek naar de veranderingen die zich mede als gevolg van passend onderwijs voordoen in de instroom in het vso en de consequenties hiervan voor het onderwijs. Doel van het onderzoek is om op stelselniveau kwantitatief in beeld te brengen of en hoe de samenstelling van de leerlingenpopulatie op scholen voor speciaal onderwijs sinds de invoering van passend onderwijs is veranderd. We onderzoeken ook of er in de data onderbouwing is te vinden voor de hypothese dat er landelijk sprake is van verzwaring van problematiek. We brengen vervolgens in beeld in welke mate besturen veranderingen in de samenstelling van de leerlingenpopulatie van het speciaal onderwijs ervaren. Op basis van de resultaten doen we bij een beredeneerde selectie van 15 scholen verdiepend onderzoek naar de vraag hoe ze de mogelijke veranderingen verklaren, welke gevolgen dit volgens hen heeft en wat succesfactoren en belemmerende factoren zijn bij de afstemming van het onderwijs op deze veranderingen. Onderdeel van het onderzoek is een vergelijking van de genoemde succesfactoren met wat in de (wetenschappelijke) literatuur bekend is over best practices.

Selectie en toegankelijkheid: zelfselectie (ho)

Binnen het meerjarige onderzoeksprogramma 'selectie en toegankelijkheid' focussen we in 2020 op het thema 'zelfselectie'. Uit gesprekken met onder andere studenten blijkt dat er drempels zijn in het hoger onderwijs die leiden tot zelfselectie. Ook als er vanuit de opleiding geen sprake is van formele selectie, zien studenten dan toch af van een opleiding. Redenen kunnen onder andere zijn: de taal van de opleiding, het moeten volgen van een schakelprogramma, de inrichting van de opleiding of de voorlichting door de opleiding over zwaarte of aansluiting.

2.6.2 Kwetsbare groepen**Passend onderwijs (po, vo, so)**

In de Staat van het Onderwijs 2019 constateren we dat het percentage leerlingen so en sbo en vso en pro sterk verschilt tussen de samenwerkingsverbanden. De verschillen tussen samenwerkingsverbanden worden groter als het gaat over verwijzingen naar het speciaal onderwijs en het speciaal onderwijs groeit. De verschillen hangen nauwelijks samen met de verevening. Om de verschillen (en de groei) te duiden is meer onderzoek nodig, zowel kwantitatief (welke andere verschillen zijn er) als kwalitatief (wat betekenen deze verschillen en wat is het effect ervan).

Eind 2019-begin 2020 zullen we een kwantitatief onderzoek uitvoeren waarin we de verschillen tussen samenwerkingsverbanden inzichtelijk maken door te kijken naar de variabelen schoolloopbaan, onderwijsresultaten, extra ondersteuning/aanbod en toegankelijkheid scholen, samenwerking met zorg en sociaal-demografische kenmerken. We willen daarbij ook onderzoeken hoe de verschillen samenhangen met kenmerken van het samenwerkingsverband (op het gebied van verevening, grootte, aanwezigheid GJI/JJI, stedelijk/niet-stedelijk, beleid en model verdeling van financiële middelen en het aanbod so/vso sbo/pro).

Vervolgens willen we in 2020 op basis van de resultaten van de kwantitatieve analyse en de resultaten van andere onderzoeken (waaronder extern onderzoek evaluatie passend onderwijs 2020 en de inspectie-onderzoeken 'Instroom speciaal onderwijs', 'Extra ondersteuning in basisonderwijs' en 'Kwetsbare leerling in stelsel') bepalen of en zo ja hoe we een kwalitatief onderzoek naar de effecten van de verschillen inrichten. Dit onderzoek zal gericht zijn op de verdere duiding van de gevonden verschillen. We onderzoeken wat de samenhang is met de kwaliteit van het samenwerkingsverband (toezichtshistorie en kwaliteitsprofiel) en wat dit betekent voor de uitvoering van passend onderwijs. Hierover publiceren we in de Staat van het Onderwijs 2021.

Kwaliteit van onderwijs-zorg arrangementen (so)

Er zijn steeds meer regelingen die individueel maatwerk mogelijk maken, zodat ook kinderen met een (grote) ondersteuningsbehoefte zich optimaal kunnen ontwikkelen. De inspectie onderzoekt in 2020 op welke wijze de samenwerking tussen zorg en onderwijs eraan bijdraagt dat kinderen (weer of sneller) tot

ontwikkeling komen en er (weer) aan onderwijsdoelen gewerkt wordt. We zoeken naar voorwaarden en kwaliteitsaspecten (zoals ingroei in onderwijs, inzet van personeel, gebruik van leerlijnen en leermiddelen, omgaan met onderwijstijd, didactiek, pedagogisch klimaat), die bijdragen aan de ontwikkeling van leerlingen. Ons onderzoek zoomt in op de goede voorbeelden die door de werkgroep 'Zorg en Onderwijs' worden gezocht en uitgewerkt, en relateert deze voorbeelden aan de onderwijskundige kwaliteit van verschillende typen onderwijszorgarrangementen. Die willen we beschrijven.

Kwetsbare leerlingen (2019/2020) (mbo)

Recente onderzoeken schetsen een wisselend positief en zorgelijk beeld van het perspectief voor mbo 2-studenten: kwetsbare jongeren volgens de definitie van OCW. De inspectie gaat onderzoeken in welke mate scholen een regionale aanpak hanteren om het studiesucces van deze kwetsbare jongeren te bevorderen.

2.6.3 (Flexibele) leerroutes en doorlopende leerlijnen

Het is belangrijk dat leerlingen/studenten bij de overstap tussen vo, mbo en ho zo min mogelijk overlap, breuken of lacunes in het leerproces ervaren. We willen onderzoeken wat er voor nodig is om voor een goede aansluiting te zorgen, ook als het gaat om het curriculum. De centrale vraag in deze onderzoekslijn is: welke knelpunten zien we in de aansluiting in leer- en schoolloopbanen en welke oplossingsrichtingen zijn er?

Doorlopende leerlijnen (vo/mbo)

In dit onderzoek willen we meer te weten komen over schoolloopbanen en leerroutes. Hoe stromen leerlingen door het stelsel: welke schoolloopbanen of 'routes' zijn veel gebruikt en welke zijn succesvol? Welke belemmerende en bevorderende factoren zijn er voor leerlingen bij overgangen in het stelsel? Welke beleidsinstrumenten op diverse niveaus (school, bestuur, gemeente en departement) zijn van invloed op kansen en belemmeringen in schoolloopbanen voor leerlingen?

Aansluiting vo (vmbo/havo)-mbo

In 2020 doen we ook onderzoek specifiek naar de doorstroom vo-mbo naar verwante en niet-verwante profielen. De vraag daarbij is in hoeverre de doorlopende sectorale leerlijn van vo naar mbo functioneert. Uit onderzoek blijkt dat met name risicostudenten de overstap naar niet verwante profielen maken.

Nieuw aanbod: voorlichting over en status van opleidingen (ho)

In de Staat van het Onderwijs wijzen we op een toenemende complexiteit van het hoger onderwijs. Voor studenten is het niet altijd eenvoudig wijs te worden uit het aanbod en de rechten en plichten die daarbij horen. Wij zullen daarom in 2020 onderzoeken hoe instellingen studenten informeren over hun opleidingen. Aspecten die onderzocht zullen worden zijn onder andere inschrijvingsvoorwaarden, hoogte van collegegeld, klachtrecht, accreditatiestatus en graadverlening.

2.6.4 Aansluiting arbeidsmarkt

Hoe sluit uitstroom uit het onderwijs aan op de arbeidsmarkt? (mbo/ho)

Een belangrijke vraag is hoe de uitstroom uit het mbo en het hoger onderwijs aansluit op de arbeidsmarkt. We onderzoeken dit mede in het licht van het thema gelijke kansen; welke effecten zien we in dat kader?

Aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt 2019/2020 (mbo)

Aansluitend op het voorgaande thema, doen we in het mbo verdiepend onderzoek naar de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt in bepaalde sectoren. Er zijn binnen het mbo specifieke sectoren, waarin sprake is van een moeizame aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt. We willen op stelselniveau inzicht geven in hoe instellingen met deze zaken omgaan.

2.7 Socialisatie

2.7.1 Sociale kwaliteit

Een belangrijk aspect van sociale kwaliteit is het burgerschapsonderwijs. In 2020 concentreren we de aandacht wat dit onderwijs betreft op het primair onderwijs.

Peil.onderzoek burgerschap (po)/vergelijkbaar onderzoek in so

In het kader van de peilingsonderzoeken primair onderwijs doen we een peiling van de prestaties van leerlingen in groep 8 van het basisonderwijs rondom burgerschap.

Een separaat onderzoek met vrijwel identieke opzet (aanpak en instrumenten) zal worden uitgevoerd in het speciaal onderwijs.

Hoe geven scholen vorm en inhoud aan burgerschap (po)

Na het Peil.onderzoek willen we de bezoeken aan scholen rondom burgerschap voortzetten en uitbreiden over meerdere scholen. We verzamelen gegevens en bekijken in hoeverre en hoe scholen aandacht hebben voor de kwaliteit van burgerschap. We monitoren de standaarden Veiligheid (SK1) en pedagogisch klimaat (SK2). Waar mogelijk gebruiken we de instrumenten die we ook in het Peil.onderzoek hebben gebruikt.

2.8 Randvoorwaarden

2.8.1 Governance

Sturing en kwaliteit (po/vo/so/mbo/ho)

Het nieuwde toezicht neemt de sturing en kwaliteitszorg door en vanuit het bestuur van de instelling als centraal aangrijpingspunt. De beleidstheorie is dat betere sturing bijdraagt aan beter onderwijs en een betere bedrijfsvoering.

Om hun maatschappelijke doelen te bereiken moeten besturen met steeds meer actoren gezamenlijk optrekken in netwerken die voor belangrijke delen ook buiten de onderwijskolom opereren. Factoren als decentralisatie, regionalisering, krimp en bezuinigingen versterken deze ontwikkeling. Daardoor ontstaan diverse vormen van hybride besturing.

De kennis over effectiviteit van de besturing schiet nog op vele terreinen tekort. Daarbij is het wenselijk de rol van besturen binnen netwerken te kunnen beoordelen en daarin als toezichhouder ook te kunnen interveniëren op andere manieren dan binnen de traditionele rol, bijvoorbeeld door agenderen en stimuleren.

Er zijn met name drie vraagstukken die we willen onderzoeken, in de aangegeven volgorde: mechanismen binnen besturen, netwerken waarin besturen opereren en meer interne aandachtspunten.

Waar het gaat om mechanismen binnen besturen is de algemene vraag welke actoren en factoren van invloed zijn op het functioneren van de bestuurlijke zorg voor kwaliteit. Daarbij is van belang op welke wijze dat samenhangt met de besturingsfilosofie die het bestuur eropna houdt en welke rol het schoolplan of vergelijkbare documenten in het mbo daarin kunnen spelen. Relevant is verder hoe het systeem van kwaliteitszorg voortbouwt op die documenten en hoe daar in voorkomende gevallen een zelfevaluatie uit kan voortvloeien. Van belang is de positie van de Raad van Toezicht in het totaal van checks en balances.

Bij de netwerken waarin besturen opereren, is de vraag allereerst welke netwerken om welke redenen relevant zijn voor de sturing op de kwaliteit van het onderwijs en in welke netwerken besturen feitelijk opereren. Vervolgens is van belang hoe wij de resultaten van schoolbesturen binnen die netwerken ten behoeve van de leerling het best kunnen duiden en hoe wij effectief kunnen interveniëren met alternatieve vormen van gedragsbeïnvloeding.

Het derde vraagstuk is hoe wij het beste op de gevonden mechanismen kunnen inspelen en hoe we het toezicht zo kunnen organiseren dat we meer effect bereiken. Voorbeelden hiervan zijn een meer sector-overstijgende en regionale benadering met meer proportionaliteit en wendbaarheid en nieuwe combinaties van stelsel- en instellingstoezicht.

2.8.2 Financieel beheer

Doelmatig aanwenden bekostiging

In het voorjaar van 2019 is een tweejarig OCW-programma gestart naar aanleiding van Onderwijsraadrapport 'Inzicht in en verantwoording van onderwijsgeld'. Het programma richt zich primair op de versterking (in het onderwijsveld) van beleidsrijk begroten, doelmatig besteden (inclusief reservevorming), transparant verantwoorden, benchmarking/benchlearning en interne governance (tegenspel van het interne toezicht, de medezeggenschap, directeuren en controller). OCW laat in dit kader in 2019 een aantal thematische onderzoeken uitvoeren door externe partijen (onder andere met betrekking tot de toereikendheid van de sectorbekostiging, de noodzaak van reservevorming en de doelmatigheid van bestedingen). Deze onderzoeken kunnen aanleiding zijn voor nader thematisch onderzoek van de inspectie in 2020. Aan welke onderzoeken behoefte zal zijn, is nog onderwerp van overleg.

Voorziening groot onderhoud in het funderend onderwijs (po/vo)

Met ingang van 2019 zijn de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving aangepast wat de bepaling van de hoogte van de voorziening groot onderhoud in het funderend onderwijs betreft. Het is niet meer toegestaan om één geschat totaalbedrag te ramen. De feitelijke invoering is voor de onderwijssector uitgesteld tot boekjaar 2020. Accountantskantoren denken dat de invoering een groot opwaarts effect kan hebben (tot wel € 1 mld.) op de hoogte van de benodigde voorziening en dus met bijbehorende daling van het vrije eigen vermogen. De inspectie gaat in 2020 onderzoek doen naar de wijze van bepaling van de voorziening, de effecten van een eventuele stelselwijziging en de controle daarop door de instellingsaccountants. Daarbij kijkt zij ook naar de effecten die het heeft op de vraag of er sprake is van overmatige middelen (eigen vermogen).

Continuïteitsproblemen nieuwe scholen

Nieuwe instellingen komen relatief vaak in continuïteitsproblemen. Oorzaken zijn de vaak te optimistische prognoses ten aanzien van leerlingenaantallen en/of onvoldoende *know how* op het gebied van financieel management. Daarnaast zien we dat bij opheffing publieke middelen weglekken door het niet tijdig afdragen van resterend publiek restvermogen, bijvoorbeeld door het onnodig laten doorlopen van (arbeids) contracten en vergoedingsregelingen. Dit risico wordt naar verwachting groter met de invoering van de Wet 'Meer Ruimte voor Nieuwe Scholen'. De inspectie zal nieuwe instellingen in de opstartfase nadrukkelijker gaan volgen.

Hierbij zullen we zo nodig ook kijken naar een correcte scheiding tussen publiek en privaat eigen vermogen. We werken momenteel samen met het ministerie van OCW en DUO aan een goede procedure voor toezicht op en financiële afwikkeling van het opheffen van instellingen. Hierbij hoort ook het verbeteren van de informatievoorziening aan het onderwijsveld. De inspectie is van plan in 2020 nader onderzoek uit te voeren naar dit onderwerp, mogelijk in de vorm van een themaonderzoek.

Aanpassing tolerantiegrenzen voor accountantscontroles bij onderwijsinstellingen

In 2019 heeft de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) bepaald dat voor de strekking van de af te geven accountantsverklaring niet langer met aparte tolerantiegrenzen voor fouten en onzekerheden wordt gewerkt, maar met één totaal tolerantie (gezien de onderlinge verbondenheid). Verwachte ingangsdatum daarvoor is boekjaar 2020. Wij zijn door de minister gemandateerd om in het jaarlijkse accountantscontroleprotocol deze tolerantiegrens te bepalen. Bij het bepalen van een nieuwe grens kunnen onverwachte effecten optreden in de aard en omvang van het aantal niet-goedkeurende accountantsverklaringen bij onderwijsinstellingen. Wij zullen (in goed overleg met het ministerie van OCW, de raden, de NBA, de ADR en

de Algemene Rekenkamer) onderzoek doen en vervolgens bepalen welke tolerantiegrens het beste recht doet aan de verwachtingen van de gebruikers van de accountantsverklaringen bij onderwijsinstellingen.

2.8.3 Strategisch HRM en kwaliteit van leraren

Relatie tussen ambities van besturen en professionalisering van leraren

We willen in beeld brengen hoe besturen zorgen dat het personeel toegerust is om innovatie en eigen kwaliteitsdoelen te bewerkstelligen. Welke doelen en ambities heeft het bestuur op dit gebied? Welk beleid zet het bestuur in en hoe stuurt het bestuur op de professionele cultuur en de eigen kwaliteitsdoelen? Hierbij besteden we ook aandacht aan de aansluiting op de vragen en behoeftes van het personeel is ook van belang.

HRM op school (po)

We verkennen de praktijk van strategisch HRM op scholen die we vragen ons mee te nemen in hun praktijk. We verzamelen informatie over professionalisering en kwaliteitscultuur op het niveau van directie en teams. Daarbij onderzoeken we de relatie tussen strategisch HRM-beleid, werkbeleving en de focus op (verbetering van) de onderwijskwaliteit.

Leraren: zij-instroom en routes leraarschap (ho/po)

We zullen in 2020 opnieuw onderzoek doen naar zij-instroom in het leraarsberoep. Daarmee geven we invulling aan een motie vanuit de Tweede Kamer, waarin de regering wordt verzocht de inspectie een kwalitatief onderzoek te laten doen naar zij-instroom. Het onderzoek zal onder andere ingaan op de rol van de assessmentcentra en de wijze waarop tot verantwoord maatwerk wordt gekomen.

Leraren: leskwaliteit in beeld (vo)

De inspectie ontwikkelt een set indicatoren gerelateerd aan de standaard didactisch handelen. Het zal gaan om indicatoren waarvan uit onderzoek blijkt dat ze een relatie hebben met de effectiviteit van het onderwijs (evidence based). Het instrument dat we voor het voortgezet onderwijs ontwikkelen, zal ook in het primair onderwijs in een pilot worden ingezet. De verwachting is dat de overlap tussen primair en voortgezet onderwijs groot zal zijn en dat er op stelselniveau in primair en voortgezet onderwijs thema- c.q. monitoronderzoek mee kan worden verricht.

Vervolgens zullen we toepassing van het instrument in het speciaal onderwijs verkennen.

3. Instellingstoezicht

Eens in de vier jaar doen we als inspectie uitgebreid onderzoek bij ieder bestuur en zijn scholen. Wat gaat goed, wat kan beter en wat moet beter? In ons toezicht vormen de verantwoordelijkheid van besturen voor onderwijskwaliteit en hun ambities het uitgangspunt en daarom begint het vierjaarlijks onderzoek bij het bestuur.

3.1 Inleiding

Per 1 augustus 2017 is het vernieuwde toezicht van toepassing voor de sectoren primair onderwijs (po), (voortgezet) speciaal onderwijs ((v)so), voortgezet onderwijs (vo) en middelbaar beroepsonderwijs (mbo). Met ons risicogerichte toezicht bewaken we de basiskwaliteit. Daarnaast willen we stimuleren dat alle besturen en hun scholen en opleidingen streven naar betere onderwijskwaliteit.

Ons toezicht richt zich ook op de scholen in Caribisch Nederland (Bonaire, Sint Eustatius en Saba). We werken met onderzoekskaders die gebaseerd zijn op de kaders die in Europees Nederland gelden. De kaders die in Caribisch Nederland gelden, zijn wel aangepast op de BES-wetgeving.

De inspectie heeft ook toezicht op het groene onderwijs. Het groen onderwijs is als uitvloeisel van het regeerakkoord van het kabinet Rutte III als beleidsterrein overgegaan van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat naar het ministerie van OCW.

3.2 Instellingstoezicht in po, vo, so en mbo

Onderzoekskader en waarderingskader

De inspectie werkt op basis van onderzoekskaders. Deze worden op voordracht van de inspectie vastgesteld door de minister (artikel 13, eerste lid, Wet op het onderwijstoezicht). De onderzoekskaders bevatten een waarderingskader, waarin we beschrijven wat we onderzoeken en beoordelen of een waardering geven. We maken daarbij een onderscheid tussen onze controlerende en stimulerende taak.

Jaarlijkse prestatieanalyse

We volgen steeds de prestaties van besturen en scholen/opleidingen. We kijken met name naar onderwijsresultaten, financiële kengetallen, de ontwikkeling van de leerlingenpopulatie of studentaantallen en de signalen die er zijn. In het po betrekken we komend schooljaar ook de behaalde referentieniveaus, de schoolweging, de schooladviezen en de veiligheidsbeleving bij de analyse. Zien we op basis van onze jaarlijkse analyse dat een bestuur of een school/opleiding bepaalde risico's loopt, dan kan dit leiden tot een gesprek met het bestuur. Het kan ook leiden tot een kwaliteitsonderzoek bij een school of instelling, afhankelijk van de aard en omvang van de risico's en hoe we de kwaliteitszorg van het bestuur beoordelen.

Het vierjaarlijks onderzoek

Bij elk bestuur doen we elke vier jaar onderzoek: het vierjaarlijks onderzoek bestuur en scholen of opleidingen. We beoordelen dan in de eerste plaats het bestuur. De centrale vraag is of (en hoe) het bestuur zorg draagt voor onderwijs van voldoende kwaliteit en (financiële) continuïteit. Het bestuur is startpunt van het onderzoek, vervolgens doen we verificatieonderzoek bij scholen en opleidingen. Zo krijgen we zicht op de sturing van het bestuur op de kwaliteit en de continuïteit van het onderwijs en op de ambities en hoe die gestalte krijgen. In onze stimulerende rol sluiten we nadrukkelijk aan bij de eigen ambities van het bestuur.

Oordelen op bestuursniveau

In het funderend onderwijs geeft de inspectie in de eerste cyclus van vierjaarlijkse onderzoeken bij besturen en hun scholen/opleidingen (dus tot 1 augustus 2021) nog geen oordelen op het niveau van het bestuur over het kwaliteitsgebied 'Kwaliteitszorg en ambitie'. Wel geven we een oordeel op het kwaliteitsgebied 'Financieel beheer'.

Nieuw onderwijsresultatenmodel

Voor het po hebben we een nieuw onderwijsresultatenmodel ontwikkeld. In het schooljaar 2019/2020 testen we het nieuwe model en de signaleringswaarden. In het schooljaar 2020/2021 voeren we het officieel in.

In het nieuwe model kijken we naar de behaalde referentieniveaus voor taal en rekenen aan de hand van twee indicatoren: (1) behalen voldoende leerlingen het niveau dat in principe alle leerlingen aan het eind van de basisschool zouden moeten kunnen bereiken (het fundamenteel niveau 1F) en (2) past het aantal

leerlingen dat het streefniveau (1S voor rekenen en 2F voor lezen en taalverzorging) haalt bij de verwachting voor deze leerlingenpopulatie? Zoveel mogelijk leerlingen dienen een aanbod op dit niveau te krijgen. We houden rekening met de leerlingenpopulatie van de school door te kijken naar de schoolweging die het CBS voor ons berekent. Als een school niet voldoet aan de signaleringswaarden voor één of beide indicatoren, krijgt de school uiteraard de gelegenheid zich hierover te verantwoorden. Deze verantwoording betrekken we bij ons uiteindelijke oordeel over de leerresultaten.

Ook voor vo gaan we kijken naar aanpassing van het onderwijsresultatenmodel.

Vierjaarlijks bezoek bij scholen in het funderend onderwijs

In het funderend onderwijs bezoeken we elke vier jaar alle scholen die we niet in het kader van het vierjaarlijks onderzoek bij besturen en hun scholen hebben bezocht. We komen dus elke vier jaar op alle scholen in het funderend onderwijs. Dit onderzoek kan verschillende vormen hebben, en vindt meestal plaats in het kader van een themaonderzoek.

Stimulering verbetering en de waardering Goed

We willen stimuleren dat besturen en scholen/opleidingen hun ambities formuleren en daar doelgericht aan werken. We geven ruimte aan besturen, scholen en opleidingen om hun visie en ambities te presenteren en te laten zien hoe zij deze vertalen in hun onderwijspraktijk. In onze gesprekken met besturen, scholen en opleidingen proberen we (verdere) verbetering te stimuleren.

Naast het oordeel Voldoende hanteren we op school- en opleidingsniveau de waardering Goed.

Besturen kunnen ons bij het vierjaarlijks onderzoek en ook tussentijds verzoeken onderzoek te doen bij scholen/opleidingen die volgens hen deze waardering verdienen. Bij het verzoek dient men dan een (zelf) evaluatie te voegen.

Het predicaat Excellente School

Naast de waardering Goed, kennen we in het funderend onderwijs het predicaat Excellente School, voor scholen met bijzondere kwaliteiten of een specifiek profiel waarin ze uitblinken. Doel hiervan is het stimuleren van verbetering van de onderwijskwaliteit in Nederland. Het predicaat geldt voor een periode van drie jaar. Scholen kunnen zich in het voorjaar van 2020 aanmelden om hiervoor in aanmerking te komen. Dit traject staat los van het reguliere toezicht. Wel is de waardering Goed een voorwaarde om het predicaat Excellente School te kunnen krijgen.

Een onafhankelijke jury Excellente Scholen beoordeelt de aanmeldingen en adviseert de inspecteur-generaal over de toekenning van het predicaat Excellente School. De jury bestaat uit een voorzitter en drie deeljury's (po, vo en (v)so)). De inspecteur-generaal benoemt de voorzitter en de leden van de jury. De inspectie zorgt voor logistieke ondersteuning van de jury.

In 2019/2020 laten we een onderzoek naar scholen met het predicaat Excellente School uitvoeren. Dit onderzoek is uitgezet door het Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek (NRO); het Kohnstamm Instituut voert het uit. In het onderzoek zal er specifieke aandacht zijn voor de specifieke kenmerken die excellente scholen hebben en mogelijk met elkaar delen. Daarnaast onderzoekt het Kohnstamm instituut hoe scholen met het predicaat Excellente School als voorbeeld kunnen dienen voor andere scholen.

3.3 Toezicht hoger onderwijs

Onze rol is in het hoger onderwijs (ho) anders dan in de andere sectoren. Zoals beschreven in artikel 12a Wet op het onderwijstoezicht richten we ons in het ho primair op de naleving van wettelijke voorschriften en het stimuleren van de kwaliteit van het stelsel. Bij ernstige klachten of signalen doen we onderzoek bij instellingen. Ook houden we toezicht op het Nederlandse accreditatiestelsel. We hebben verder een adviserende rol bij toetredingsaanvragen van rechtspersonen ho.

We houden toezicht op zowel de bekostigde als de niet-bekostigde ho-instellingen. Het financieel toezicht (dat gaat over rechtmatigheid, doelmatigheid en continuïteit) richt zich in beginsel alleen op de bekostigde instellingen, tenzij ons wordt gevraagd te adviseren over het recht om graden te verlenen; dan toetsen we ook bij niet-bekostigde instellingen de financiële continuïteit. Dat doen we eveneens als zich daar incidenten voordoen, waarbij de belangen van studenten aan de orde zijn.

Met de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) en de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (CDHO) hebben we afspraken om dubbele bevraging en overlap te voorkomen. De stelselonderzoeken die wij doen maken onderdeel uit van de jaarlijkse informatieafpraak tussen de Vereniging Hogescholen, de VSNU, het ministerie van OCW en onze inspectie.

3.4 Specifieke onderdelen van het instellingstoezicht

3.4.1 Voor- en vroegschoolse educatie (vve)

In 2020 werken we het toezicht op voor- en vroegscholen nader uit op basis van de uitkomsten van de pilot Herijken toezicht kinderopvang en vve en de meting kwaliteit vve 2019. Totdat we het toezicht hebben aangepast, houden we signaalgestuurd toezicht op het vve-beleid in gemeenten en de voorschoolse educatie.

3.4.2 B2-, B3- en B4-scholen

B3-scholen zijn niet door de overheid bekostigde scholen voor basisonderwijs en/of voortgezet onderwijs. Scholen met een risico op onvoldoende kwaliteit hebben prioriteit in ons toezicht, evenals nieuw startende scholen. Bij de nieuw startende scholen toetsen we of ze voldoen aan de voorwaarden van de Leerplichtwet 1969 en brengen daarover advies uit aan colleges van burgemeester en wethouders.

We hebben ook een toezichttaak ten aanzien van de zogenoemde B2-scholen: zelfstandige exameninstellingen. Deze scholen mogen zelf examens afnemen volgens artikel 56 van de Wet op het voortgezet onderwijs of artikel 1.4a.1 van de Wet educatie en beroepsonderwijs. Het toezicht op de B2-scholen vindt plaats vanuit regulier toezicht. Jaarlijks vinden gesprekken met de besturen plaats, om de onderwijsresultaten te bespreken. De onderwijsresultaten worden anders berekend dan bij het bekostigde voortgezet onderwijs. Hierover zijn afspraken gemaakt met de B2-scholen.

De inspectie is ook verantwoordelijk voor het toezicht op de internationale of buitenlandse scholen in Nederland. In de praktijk laten we dit toezicht grotendeels over aan de betreffende buitenlandse inspectie of accrediterende onderwijsorganisatie. Ons toezicht op deze scholen in Nederland concentreert zich met name op de lessen Nederlandse taal aan leerlingen met (ook) een Nederlands paspoort.

3.4.3 Toezicht op Europese scholen

Een Europese Raad van Inspecteurs is verantwoordelijk voor het toezicht op de Europese scholen in Nederland. Nederland is in deze raad vertegenwoordigd met twee inspecteurs. De Europese scholen zijn in eerste instantie opgericht voor kinderen van ambtenaren van de Europese Unie. Het onderwijs op deze scholen wordt afgesloten met het Europees Baccalaureaat.

Naast deze reguliere Europese scholen kennen we ook geaccrediteerde Europese scholen. Deze scholen zijn ingebed in de nationale context van de lidstaat van vestiging. De accreditatie vindt plaats door de Europese Raad van Inspecteurs, het reguliere toezicht door de nationale inspectie. In Nederland is één reguliere Europese school gevestigd (in Bergen) en één geaccrediteerde Europese school (in Den Haag).

3.4.4 Samenwerkingsverbanden passend onderwijs

We houden toezicht op de samenwerkingsverbanden passend onderwijs po/so en vo/vso (voortgezet speciaal onderwijs). De werkwijze zoals beschreven in onze onderzoekskaders geldt ook voor het toezicht op de samenwerkingsverbanden. Bij de handhaving van wet- en regelgeving krijgt de naleving van de zorgplicht binnen het passend onderwijs specifieke aandacht.

3.4.5 Centrale toetsing en examinering in vo en mbo

We zien erop toe dat de afname van de centrale examens in vo en mbo volgens de voorschriften verloopt. In bepaalde gevallen kunnen we maatregelen nemen. Zo hebben we de bevoegdheid om te besluiten dat een centraal examen opnieuw moet worden afgenomen. Ook beoordelen we de uitvoering van de processen door het College voor Toetsen en Examens (CvTE).

Vo-scholen melden ons vooraf of kandidaten extra tijd of andere faciliteiten nodig hebben, bijvoorbeeld bij dyslexie of een visuele handicap. Achteraf controleren we aan de hand van de eindexamengegevens of de scholen de juiste uitslag bepaald hebben. Voor het mbo geldt dat we achteraf, tijdens ons reguliere onderzoek, toezicht uitoefenen. We gaan dan na of de examencommissie juist heeft gehandeld als zich een onregelmatigheid heeft voorgedaan tijdens de centrale examinering.

In opdracht van het ministerie van Justitie en Veiligheid onderzoeken we de examinering van de Stichting Vakexamens voor de Particuliere Beveiligingsorganisaties (SVPB).

3.4.6 Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB)

In het mbo houden we, behalve op de onderwijsinstellingen, toezicht op de Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB). Ons (risicogerichte) toezicht richt zich op de uitvoering van de wettelijke taken en de borging daarvan door SBB. Ons toezicht is risicogericht en proportioneel ingericht op basis van informatie uit de mbo-sector en verantwoording door de SBB.

3.4.7 Nederlandse scholen in het buitenland

We houden kwaliteitstoezicht op de Nederlandse scholen en afstandsinstellingen voor Nederlands onderwijs in het buitenland die conform de subsidievoorwaarden in aanmerking komen voor ondersteuning door de overheid via de Stichting Nederlands Onderwijs in het Buitenland (NOB). Het Nederlands onderwijs in het buitenland vindt vooral plaats op ruim 200 leslocaties voor Nederlandse Taal en Cultuur (NTC- scholen). Daarnaast zijn er circa vijftien dagscholen voor primair onderwijs en vier voor voortgezet onderwijs, en verzorgen zeven instellingen afstandsonderwijs. In totaal gaat het om ongeveer 13.000 leerlingen.

In 2019 bezoeken we naar verwachting tien po-dagscholen, twee vo-dagscholen, 38 NTC-po-scholen en 21 NTC-vo-scholen. Daarnaast bezoeken we twee instellingen voor afstandsonderwijs voor zowel po als vo.

3.5 Rapporteren over het instellingstoezicht

We rapporteren over het vierjaarlijks onderzoek bij besturen en nemen in onze rapporten over deze onderzoeken ook de beoordeling en waardering van de onderzochte scholen en opleidingen op. We willen aandacht geven aan de balans tussen wat goed gaat en wat beter moet of kan, zodat een evenwichtig beeld ontstaat van de sturing op kwaliteit door het bestuur en de kwaliteit van de scholen en opleidingen die onder het bestuur vallen.

We rapporteren afzonderlijk over scholen waarbij we risico's hebben geconstateerd in onze jaarlijkse prestatieanalyse en onderzoek doen naar kwaliteitsverbetering. Ook rapporteren we afzonderlijk over scholen waarbij we op verzoek van bestuur of schoolleider onderzoeken of ze de waardering Goed verdienen.

Onze rapporten zijn openbaar. Ook publiceren we overzichten van besturen met aangepast financieel toezicht, zeer zwakke scholen in het funderend onderwijs en mbo-opleidingen met onvoldoende onderwijs- of examenkwaliteit. Zeer zwakke scholen en afdelingen zijn verplicht de publieksvriendelijke samenvatting van ons instellingsrapport toe te sturen aan ouders van leerlingen. Ook deze publiceren wij.

Op onze website staat verder een lijst met de beoordeling van het toezicht op de kinderopvang door gemeenten. Ook alle rapporten over het toezicht van gemeenten op vroeg- en voorschoolse educatie (vve) zijn op de website te vinden.

3.6 Toezicht op kwaliteitsborging door andere partijen

3.6.1 Algemene typering

In een paar specifieke gevallen houden we tweedelijnstoezicht of interbestuurlijk toezicht op het toezicht dat andere partijen uitoefenen. We onderzoeken dan of de mechanismen voor de kwaliteitsborging van voldoende kwaliteit zijn. Het gaat om het toezicht van gemeenten op kinderopvang (3.6.2) en het financiële toezicht door de instellingsaccountants (3.6.3).

3.6.2 Toezicht op kinderopvang

Wij voeren in opdracht van de minister van SZW interbestuurlijk toezicht uit op de uitvoering van de gemeentelijke (toezicht)taken ten aanzien van de kinderopvang. De GGD'en voeren de inspecties uit. Wanneer niet aan de kwaliteitseisen wordt voldaan en de GGD een handavingsadvies geeft, moet de gemeente hierop handhaven. Ons toezicht is risicogericht. Alle gemeenten moeten een jaarverslag inzenden, dat de basis vormt voor ons toezicht. We kunnen ook incidentele onderzoeken bij gemeenten uitvoeren. Dat doen we op grond van signalen en andere (toezicht)informatie. Met ons toezicht willen we gemeenten stimuleren de kwaliteit van de uitvoering te blijven verbeteren.

Als een gemeente haar taken op het gebied van toezicht en handhaving onvoldoende uitvoert, wordt een verbetertraject gestart. De oordelen over het gemeentelijk presteren geven we weer in statussen (A, B, of C). Zowel deze statussen als onze onderzoeksrapporten publiceren we op onze website. We rapporteren over onze bevindingen en onderzoeken aan de minister van SZW.

In 2020 brengen we het jaarlijkse landelijk rapport toezicht en handhaving kinderopvang uit. De minister van SZW zendt dit rapport aan de Kamer, vergezeld van de voorgenomen acties op basis van onze bevindingen en conclusies.

3.6.3 Toezicht op werkzaamheden instellingsaccountants

De inspectie houdt tweedelijnstoezicht op de externe accountants die het eerstelijnstoezicht op de financiële verantwoording van onderwijsinstellingen uitvoeren. We voeren dossierreviews uit bij instellingsaccountants om vast te stellen of de accountantswerkzaamheden toereikend zijn. We doen dit aan de hand van de voorschriften in het onderwijsaccountantsprotocol. Is een accountantsonderzoek ontoereikend, dan kan het nodig zijn dat de accountant een deel van het werk overdoet. Instellingen krijgen het op tijd te horen als we een dossierreview gaan uitvoeren; ze ontvangen altijd een afschrift van de uitkomsten.

4. Hoe werkt de inspectie samen in het toezicht?

De inspectie werkt nationaal en internationaal samen met andere toezichthouders, zoals Toezicht Sociaal Domein en SICI. Ook werken we samen met enkele universiteiten.

4.1 Inspectieraad

In de Inspectieraad werken we samen met andere rijksinspectiediensten. De Inspectieraad is opdrachtnemer en uitvoerder van besluiten van het kabinet over samenwerking in het toezicht door de rijksinspecties.

De inspectieraad werkt in 2020 aan de uitvoering van het programma Innovatie Toezicht. Dit is gericht op de doorontwikkeling en innovatie van het toezicht van de rijksinspecties. De rijksinspecties willen een bijdrage leveren aan het oplossen van maatschappelijke problemen; aan zekerheid, veiligheid en kansen voor iedereen.

Op een aantal specifieke thema's werken de inspecties in verschillende samenstellingen samen. Wij zijn met name betrokken bij 'fraudepreventie (financieel integere bedrijfsvoering)', 'kwaliteit van bestuur/governance' en 'cybersecurity'.

4.2 Toezicht Sociaal Domein (TSD)

Met de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd, de Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de Inspectie Justitie en Veiligheid werken we onder de naam 'Toezicht Sociaal Domein' samen in het jeugd domein en het sociaal domein. Doel van de samenwerking is om bij maatschappelijke problemen, die jeugdigen en meer in het algemeen burgers raken, resultaten te bereiken met een integrale aanpak, aansluitend bij de uitvoeringspraktijk.

Vanuit Toezicht Sociaal Domein vindt een aantal concrete gezamenlijke themaonderzoeken en calamiteitenonderzoeken plaats. Toezicht Sociaal Domein ontwikkelt een nieuwe visie op het toezicht in het sociale domein. Daarin staat de burger met een ondersteuningsbehoefte centraal. Voor ons gaat het uiteraard in de eerste plaats om de leerling met een ondersteuningsbehoefte. Op basis van de visie voert Toezicht Sociaal Domein een nieuw meerjarenprogramma 2020-2023 uit. De Inspectie van het Onderwijs levert capaciteit voor de uitvoering van de gezamenlijke themaonderzoeken. In de programmaraad en stuurgroep sturen we mee op de koers en de impact van Toezicht Sociaal Domein. De ambitie voor 2020 is onder meer om te experimenteren met nieuwe vormen van integraal toezicht op het terrein van zorg en onderwijs voor jeugdigen.

4.3 Vide

We werken samen met Vide, de beroepsvereniging van professionals in het veld van toezicht, inspectie, handhaving en evaluatie. Vide wil een motor zijn in de professionalisering van de leden. Onze medewerkers nemen deel aan Vide-bijeenkomsten en organiseren die soms ook zelf. We zijn ook vertegenwoordigd in het bestuur van Vide.

4.4 NVAO en CDHO

In het hoger onderwijs werkt de inspectie nauw samen met de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) en de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (CDHO), onder meer bij het programmeren van onderzoek en het uitwisselen van gegevens.

4.5 Overleg met opsporingsinstanties

De inspectie heeft regulier overleg met de FIOD en het Openbaar Ministerie over zaken die relevant kunnen zijn voor de opsporing.

4.6 Academische werkplaatsen en samenwerking met de wetenschap

De inspectie werkt samen met diverse wetenschappers. Zij helpen het toezicht te verbeteren en op thema's verdiepend onderzoek te doen (voor themarapporten en voor de Staat van het Onderwijs). Met drie universiteiten hebben we een langer lopende samenwerking opgezet in een drietal Academische Werkplaatsen: de Universiteit Twente, de Universiteit Maastricht, de Universiteit van Amsterdam. We werken nu ook samen met de Vrije Universiteit in Amsterdam. Verder faciliteren we onderwijsonderzoek door stageplaatsen te creëren, databestanden beschikbaar te stellen en gastcolleges te verzorgen. We presenteren ons onderzoek op wetenschappelijke congressen en publiceren hierover in vaktijdschriften en in wetenschappelijke boeken en tijdschriften.

4.7 Samenwerking met de Autoriteit Persoonsgegevens

We hebben een samenwerkingsovereenkomst met de Autoriteit Persoonsgegevens (AP). Desgevraagd verstrekken we elkaar de informatie die relevant kan zijn voor onze taken. Zo informeert de AP ons, wanneer zij van plan is te onderzoeken hoe een onderwijsinstelling de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) naleeft. Op onze beurt geven wij signalen over mogelijke schendingen van de AVG door onderwijsinstellingen door aan de AP. Het toezicht op de omgang met privacyregels ligt bij de AP.

4.8 Internationale samenwerking

4.8.1 Samenwerking met inspecties in het buitenland

We onderhouden verschillende contacten met andere Europese onderwijsinspecties. De internationale samenwerking is een belangrijk ondersteunend middel voor de ontwikkeling van ons eigen toezicht en voor de professionalisering van onze medewerkers. Daarom richt deze samenwerking zich op thema's die goed aansluiten bij ons eigen beleid en bij de actuele toezichtontwikkeling.

Binnen SICI², de vereniging van Europese onderwijsinspecties, werken we veel samen met de Angelsaksische landen, Scandinavië, Vlaanderen en een aantal Duitse deelstaten. Met de Angelsaksische inspecties zijn er halfjaarlijkse uitwisselingen.

Om kennis en ervaringen te kunnen uitwisselen, nemen we deel aan internationale workshops in SICI-verband en verzorgen we ook onderdelen daarvan. In 2020 gaan de SICI-workshops over 'Internal quality assurance of inspectorates'. Wij zullen in 2020 een SICI-workshop in Nederland organiseren, over interne kwaliteitszorg.

We organiseren internationale peerreviews met collega-inspecties. Deze peerreviews leiden tot reflectie op ons toezicht en leveren ook een belangrijke bijdrage aan de professionele ontwikkeling van onze inspecteurs. De peerreview die we in het najaar van 2019 met de Vlaamse inspectie uitvoeren, zal naar verwachting in 2020 worden afgerond.

Net als in 2019 zullen we in 2020 een toezichtscan opstellen, waarbij we in kaart brengen welke ontwikkelingen er zijn bij buitenlandse inspecties en zullen we informatie verzamelen rond enkele (strategische) thema's. Dit levert mogelijk relevante informatie op voor de verdere ontwikkeling van ons toezicht.

Het Nederlandse inspectiesysteem staat als degelijk en innovatief aangeschreven in Europa. Er is een aanhoudende vraag naar onze expertise (informatie en scholing). We dragen graag bij aan de opbouw van onderwijsinspectie in andere landen.

Regelmatig krijgen we internationale delegaties op bezoek om kennis te nemen van ons toezicht en de ontwikkelingen daarin. Daarbij werken we waar mogelijk samen met de directie Internationale betrekkingen van het ministerie van OCW.

² SICI staat voor: the Standing International Conference of Inspectorates

5. Wat zijn de overige taken van de inspectie?

Binnen de Inspectie van het Onderwijs heeft een klein team van inspecteurs, naast hun toezichthoudende taak, een bijzondere taak: zij zijn vertrouwensinspecteur. Daarnaast behandelen we Wob-verzoeken en toetsen we nieuwe wet- en regelgeving op uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid.

5.1 Vertrouwensinspecteurs

Ouders, leerlingen, docenten, directies en besturen kunnen onze vertrouwensinspecteurs raadplegen, wanneer zich in of rond de school of de kinderopvang (ernstige) problemen voordoen op het gebied van seksuele intimidatie en seksueel misbruik, fysiek en psychisch geweld of discriminatie en radicalisering. De vertrouwensinspecteurs zijn bereikbaar via een speciaal meldpunt.

Onze vertrouwensinspecteurs luisteren, informeren en adviseren. Ze registreren de meldingen in een vertrouwelijk dossier. Bij een vermoeden van een zedenmisdrijf en in de kinderopvang ook bij een vermoeden van mishandeling geldt voor besturen respectievelijk de houders van kinderopvangcentra de meld-, overleg- en aangifteplicht, als het vermoeden een met taken belast persoon betreft. Zo nodig kan de vertrouwensinspecteur adviseren over het aangiftetraject of indiening van een formele klacht. De vertrouwensinspecteur doet niet zelf aangifte.

De vertrouwenszaken die de vertrouwensinspecteurs behandelen, hebben een belangrijke signaalfunctie. De vertrouwensinspecteurs hebben daarom ook de taak om de ernst en omvang van de meldingen te analyseren en op basis daarvan – in eerste instantie intern – maatschappelijke thema's te agenderen.

5.2 Wob-verzoeken, uitvoeringstoetsen, adviezen en ontheffingen

De inspectie behandelt verzoeken op grond van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob-verzoeken).

We toetsen nieuwe wet- en regelgeving op uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid.

In een aantal gevallen brengen we advies uit, bijvoorbeeld aan colleges van B&W over de vraag of niet-bekostigde onderwijsinstellingen in het funderend onderwijs kunnen worden aangemerkt als 'school in de zin van de Leerplichtwet'. Ook adviseren we over aanvragen voor diploma-erkenning voor niet-bekostigde instellingen in het mbo. Ten slotte verlenen we ontheffingen in verband met toelating, onderwijstijd en verblijfsduur in het (v)so.

5.3 Vragen van publiek en instellingen

Ouders, leerlingen, studenten en andere belangstellenden kunnen bij ons terecht met vragen over het onderwijs en ons toezicht. Zij kunnen ook bij ons terecht met meldingen en klachten over de kwaliteit van het onderwijs en met klachten over de inspectie. Elk jaar komen er bij het Loket Onderwijsinspectie ongeveer 20.000 vragen en meldingen binnen via met name telefoon en e-mail. Een deel van de eerstelijnsopvang voor ouders en leerlingen wordt verzorgd door *Informatie Rijksoverheid*.

Publieksvragen hebben vaak een belangrijke signaalfunctie. Zo betrekken we ouders, leerlingen en studenten bij ons toezicht. Daarbij vinden we het belangrijk dat we hen goed informeren over hun positie en over hun mogelijkheden om onderwijsinstellingen aan te spreken op hun verantwoordelijkheden.

Ook besturen, schoolleiders, leraren, gemeenten en andere bij het onderwijs betrokkenen kunnen bij ons terecht met vragen en opmerkingen over het toezicht, meldingen van onwenselijke situaties en klachten over de kwaliteit van het onderwijs of klachten over de inspectie zelf. Ook benaderen ze ons vaak met vragen over de interpretatie van wet- en regelgeving. Voor scholen en besturen is het Loket Onderwijsinspectie het eerste aanspreekpunt.

6. Budget en capaciteit

In 2020 bedraagt het budget van de inspectie € 64.500. De inspectie heeft per 1 januari 2019 ongeveer 528 formatieplaatsen. Tussen 80 en 85 procent van onze formatie betreft medewerkers die werkzaam zijn in het primaire proces, als inspecteur, analist, medewerker toezicht, kenniswerker of jurist.

In 2020 bedraagt het budget van de inspectie € 64.500.

Tabel 5a laat zien hoe het budget naar schatting zal worden besteed.

Tabel 5a Besteding inspectiebudget

Kostensoort	Bedrag in €
Apparaat Personeel Uitgaven	51.500.000
Eigen Personeel	48.700.000
Inhuur Personeel	2.500.000
Overig Personeel	300.000
Apparaat Materiele Uitgaven	13.000.000
ICT	6.500.000
Bijdragen aan SSO's	3.000.000
Overige Materieel	3.500.000
Inspectie totaal	64.500.000

De inspectie heeft per 1 januari 2019 ongeveer 528 formatieplaatsen. Tussen 80 en 85 procent van onze formatie betreft medewerkers die werkzaam zijn in het primaire proces, als inspecteur, analist, medewerker toezicht, kenniswerker of jurist.

Bijlage

Doorlopende onderzoekslijnen vanaf 2018

JWP 2018	JWP 2019	JWP 2020
Onderwijsresultaten en voorwaarden leerlingprestaties		
<ul style="list-style-type: none"> • PO/VO/SO: Rekenen/wiskunde • PO: PEIL-jaarlijkse meting Taal en rekenen basisonderwijs • PO: PEIL. Bewegingsonderwijs eind bo en sbo • SO/VO: Onderzoek bij vso en vo (vmbo-basis en praktijkonderwijs) • MBO: kwaliteit diplomering verkorte opleidingen mbo-bekostigd • MBO: kwaliteit diplomering verkorte opleidingen mbo-niet bekostigd • HO: Internationalisering (gedragcodes, afhankelijkheid van internationale studenten) • DOORLOPEND: monitoring leerlingprestaties op stelselniveau 	<ul style="list-style-type: none"> • PO: Curriculum • PO: PEIL-jaarlijkse meting Taal en rekenen basisonderwijs • PO/VO: Fries • PO/VO: Leerplicht/VSV • PO/VO: Schoolverschillen (LOOPT DOOR IN 2020) • VO: zorgvuldig verloop van toetsing en afsluiting (OPB) • VO: CSPE • DOORLOPEND: monitoring leerlingprestaties op stelselniveau 	<ul style="list-style-type: none"> • PO/VO: Curriculum (vervolg) en toetsing • PO: PEIL jaarlijkse meting Taal en rekenen basisonderwijs • PO: PEIL lezen basisonderwijs en sbo • PO/VO: Schoolverschillen • PO/VO: themaonderzoek conceptscholen 10-14 • SO: Verdiepend onderzoek opbrengsten (OR1 en OR2) in vso (meerjarig) • MBO: Kwaliteit van NBI's in de beveiligingsbranche • MBO: Verdiepend onderzoek Didactisch handelen en Beroepspraktijkvorming (OP3/OP7), met aandacht voor stagediscriminatie • MBO: Verdiepend onderzoek naar functioneren van examencommissies (ED1/2) • HO: Internationalisering (taalbeleid en Nederlands aanbod in het buitenland) • DOORLOPEND: monitoring leerlingprestaties op stelselniveau
Selectie en gelijke kansen		
<ul style="list-style-type: none"> • PO/VO: Op naar VO – overgangen po-vo • VO: Plaatsingsbeleid (onderzoek plaatsingswijzers) • DOORLOPEND: schoolverschillen • DOORLOPEND: monitoring leerlingstromen door het stelsel heen (accent: gelijke kansen) • DOORLOPEND: monitoring Lokale Educatieve Agenda 	<ul style="list-style-type: none"> • MBO: MBO toegankelijker: wet recht op toelating • HO: Selectie en toegankelijkheid: monitor in- en doorstroom • DOORLOPEND: schoolverschillen • DOORLOPEND: monitoring leerlingstromen door het stelsel heen (accent: gelijke kansen) • DOORLOPEND: monitoring Lokale Educatieve Agenda 	<ul style="list-style-type: none"> • Schaduwwonderwijs/particulier onderwijs: hoe beïnvloedt dit de schoolloopbaan van leerlingen • SO: veranderingen in instroom vso • HO: Selectie en toegankelijkheid: zelfselectie • DOORLOPEND: schoolverschillen • DOORLOPEND: monitoring leerlingstromen door het stelsel heen (accent: gelijke kansen) • DOORLOPEND: monitoring Lokale Educatieve Agenda <p><i>Zie ook: Aansluiting arbeidsmarkt</i></p>

JWP 2018	JWP 2019	JWP 2020
Kwetsbare groepen		
<ul style="list-style-type: none"> • PO: Dyslexie • SO: Kwetsbare leerlingen • SO: Epilepsie (Follow the money) • SO: uitstroombestemming dagbesteding • MBO: entreeopleidingen: betekenis voor loopbaanperspectief studenten • RS: Zicht op de besteding van de middelen voor passend onderwijs 	<ul style="list-style-type: none"> • PO: leerlingen met extra ondersteuning • VO/MBO: doorstroom praktijkonderwijs/vmbo basis naar entreeopleidingen • SO: verlate instroom 	<ul style="list-style-type: none"> • PO/VO/SO/RS: Passend onderwijs: Verschillen tussen Samenwerkingsverbanden en effecten voor leerlingen • SO: Kwaliteit van zorg-onderwijs arrangementen: randvoorwaarden en succesfactoren • MBO: Studiesucces bij mbo 2-studenten (invloed van regionale aanpakken)
(Flexibele) leerroutes en doorlopende leerlijnen		
<ul style="list-style-type: none"> • (zie ook Overgangen po/vo) • DOORLOPEND: monitoring leerlingstromen door het stelsel heen (accent: overgangen – belemmerende en bevorderende factoren) 	<ul style="list-style-type: none"> • VO/MBO/HO: Doorlopende leerlijnen: maatwerk en flexibilisering (LOOPT DOOR IN 2020) • DOORLOPEND: monitoring leerlingstromen door het stelsel heen (accent: overgangen – belemmerende en bevorderende factoren) 	<ul style="list-style-type: none"> • VO/MBO: Hoe stromen leerlingen door het stelsel, wat zijn veel gebruikte en wat zijn succesvolle routes? Welke belemmerende en bevorderende factoren zijn er? • VO/MBO: Doorstroom vo-mbo naar verwante en niet-verwante profielen; (hoe) functioneert de doorlopende sectorale leerlijn? • HO: Nieuw aanbod: voorlichting over en status van opleidingen • DOORLOPEND: monitoring leerlingstromen door het stelsel heen (accent: overgangen – belemmerende en bevorderende factoren)
Aansluiting arbeidsmarkt		
	<ul style="list-style-type: none"> • MBO: Aansluiting MBO en arbeidsmarkt (UITGESTELD GAAT NAAR 2020) 	<ul style="list-style-type: none"> • MBO: Aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt • HO/MBO: hoe sluit uitstroom uit het onderwijs aan op de arbeidsmarkt? (incl. effect op gelijke kansen)
Sociale kwaliteit		
<ul style="list-style-type: none"> • PO/VO/SO/MBO: sociale kwaliteit • DOORLOPEND: PO monitoring sociale veiligheid?? 	<ul style="list-style-type: none"> • DOORLOPEND: PO monitoring sociale veiligheid?? 	<ul style="list-style-type: none"> • PO: PEIL-onderzoek Burgerschap • PO: themaonderzoek Burgerschap • SO: themaonderzoek Burgerschap • DOORLOPEND: PO monitoring sociale veiligheid
Governance		
<ul style="list-style-type: none"> • PO/VO/SO/MBO: Kwaliteitszorg • RS: Groen onderwijs: financiële positie en ontwikkeling agrarisch hoger onderwijs • DOORLOPEND: monitoring inspectie-oordelen (kwaliteitsstandaarden) 	<ul style="list-style-type: none"> • SO: Governance Samenwerkingsverbanden • MBO: Governance: functioneren RvT's • MBO: Governance: versterking door audits • DOORLOPEND: monitoring inspectie-oordelen (kwaliteitsstandaarden) 	<ul style="list-style-type: none"> • RS: Sturing en kwaliteit: <ul style="list-style-type: none"> - factoren, actoren en mechanismen van invloed op de effectiviteit van besturen - netwerken waarin besturen opereren - hoe gebruiken we deze bevindingen in het toezicht • DOORLOPEND: monitoring inspectie-oordelen (kwaliteitsstandaarden)
Strategische HRM en kwaliteit van leraren		
	<ul style="list-style-type: none"> • PO/ /SO: Leraren: de praktijk van strategisch HRM op de school (LOOPT DOOR IN 2020) • VO: HRM en professionalisering • MBO: Maatwerk vraagt investeringen in docentkwaliteit (LOOPT DOOR IN 2020) 	<ul style="list-style-type: none"> • De relatie tussen ambities van besturen en professionalisering van leraren • PO: Leraren: de praktijk van strategisch HRM op de school • PO/HO: Kwaliteitsborging zij-instroom-trajecten po en routes naar het leraarschap • VO: Leraren: leskwaliteit in beeld • MBO: Maatwerk vraagt investeringen in docentkwaliteit – Differentiëren is investeren in onderwijs dat past

Colofon

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730 | 3500 GS Utrecht
www.onderwijsinspectie.nl

2019-33 | gratis

Een exemplaar van deze publicatie is te downloaden vanaf de website van de Inspectie van het Onderwijs: www.onderwijsinspectie.nl.

© Inspectie van het Onderwijs | juni 2019